

POLİTİKA

DAVID RUNCIMAN

ÇEVİRİ: ANIL CEREN ALTUNKANAT

 domingo

POLİTİKA

DAVID RUNCIMAN

Özgün ismi: Politics

Metin © David Runciman 2014

Özgün İllüstrasyonlar © Cognitive Media Ltd. 2014

Türkçe yayın hakları:

© 2016 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Sertifika No: 12746

Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

Çeviri: Anıl Ceren Altunkanat

Editör: Volkan Atmaca

Özgün Tasarım: Jade Design

Sayfa ve Kapak Uyarlama: Bahadır Erşık

ISBN: 978 605 4729 63 0

Baskı: Mayıs 2016

Kayhan Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

Bakır ve Piriç San. Sit. Orkide Cad. No: 9 Zemin Kat

Haramidere Beylikdüzü İstanbul

Tel: (212) 576 00 66 Sertifika No: 12156

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Şahkulu Mah. Büyük Hendek Cad. Brot Apt.

No: 4/10 Beyoğlu İstanbul

Tel: (212) 245 08 39

e-posta: domingo@domingo.com.tr

www.domingo.com.tr

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ: POLİTİKA ÖNEMLİDİR 1

1. BÖLÜM: ŞİDDET

Uzlaşma ve Baskı 11
Devletin İcadı 16
Kirli Eller İkilemi 33
Barışın Riskleri 48

2. BÖLÜM: TEKNOLOJİ

Teknoloji Devrimi 63
Google Hükümete Karşı 74
Teknokrasi Demokrasiye Karşı 85
Yeni Aristokrasi 100

3. BÖLÜM: ADALET

Daha Kötüsü Olamaz 111
Tarihin Sonu Değil 127
Boğulan Çocuklar 140
Dünya Hükümeti 148

SONSÖZ: FELAKET

Kaynakça 166
Meraklısı İçin 167

DANİMARKA 2014

ÇEVRE

OKULLAR

DÜNYANIN
KONUŞTUĞU
RESTORANLAR

KALİTELİ
YAPIMLAR

GİRİŞ POLİTİKA

Politika önemlidir.

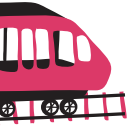
Bugün Suriye'de yaşıyor olsaydınız, bir cehenne me tıklmış olurdunuz: yaşam korkutucu, şiddet ve yoksulluk dolu, öngörülemez ve Suriyelilerin he men hepsi için kısa. Bunları yazdığım sırada Su riye'deki iç savaşta ölenlerin sayısına ilişkin tah minler 150.000 ile 250.000 arasında değişiyor. (Tahminler arasındaki bu uçurum işlerin ne kadar kötü olduğunu gösteriyor: ölümler bir bilinmezlik bulutunun içinde kaybolmuş.) Yaşam kalitesi düşen insanların sayısı mil yonları buluyor. Şiddet yüzünden ülkedeki hemen herkes yoksullaşmış durumda (2014 itibariyle ülkedeki işsizlik oranı yüzde 60 olarak tahmin edilmektedir). Akli başında hiç kimse şu anda Suriye'de yaşamayı tercih etmez.

Eğer Danimarka'da yaşayacak kadar şanslıysanız, gelmiş geçmiş tüm stan dardlara göre cennettesiniz demektir: yaşam konforlu, zenginlik dolu, güven li ve medenidir – ayrıca uzun sürer. Dünya Danimarka'nın fantastik restoranlarını, özgün tele vizyon programlarını, seçkin tasarım kültürünü, cömert

SOSYAL
GÜVENLİK

HASTANELER

ULAŞIM
ALTYAPISI

SURİYE 2014

DİNİ ve ETNİK
AYRIMI BİZ
İCAT ETMEDİK

KÖTÜ
OLAN HER ŞEYDEN
POLİTİKA MI
SORUMLU?

ÖLDÜRÜLEN
SURİYELİLER
15

ŞİDDET

sosyal güvenlik olanaklarını, çevreyle dost yaşam tarzını kısıkanır. Danimarka, yapılan uluslararası karşılaştırmalarda yaşam kalitesi ve vatandaşların hoşnutluğu açısından hemen her zaman zirvede yer alır. Danimarkalılar mütemadiyen diğer insanlardan daha mutlu olduklarını bildirir. Yine de herkes Danimarka'da yaşamayı tercih etmez. Olumsuz yanından bakarsak, her cennet uyarlaması gibi burası da bir parça sıkıcı olabilir. Ama özel bir bağınız yoksa her zaman Danimarka'yı Suriye'ye tercih edersiniz.

Aradaki fark, Danimarkalıların Suriyelilerden daha iyi olması değil. Doğaları gereği daha nazik ya da akıllı değil: Dünyanın her yerinde insan insandır. Danimarkalılar muhteşem doğal avantajlarla kutsanmış da değildir. Bilakis tam tersidir: Suriye, insan medeniyetinin beşiği olan bereketli hilalin bir parçasıdır. Danimarka ise kendine ait çok az doğal kaynağa sahip, kasvetli bir kuzey karakoludur. Danimarka'da birçok güzel şey vardır ama bunların büyük çoğunluğu topraktan gelmez. (Danimarka restoranlarının gastronomik ünü yerel ürünlere dayanır ama bu ürünleri modern

POLİTİKA

teknolojinin yardımıyla dönüştürler; yoksa kimse Danimarka topraklarında yetişen ürünlere o kadar para vermez.)

Danimarka'yla Suriye arasındaki fark politikadır. Politika, Danimarka'nın Danimarka olmasını, Suriye'nin de Suriye olmasını sağlamıştır.

Farkı yaratanın politika olduğunu söylemek, bir yerde olan her iyi şeyden ya da başka bir yerde olan her kötü şeyden politikanın sorumlu olduğunu söylemek değildir. Danimarkalılar, politika onları mutlu kıldığı için mutlu değil; politikacılar Danimarkalıları da başka yerlerde yaşayan insanlar kadar sinirlendirip üzüyor. Danimarkalı politikacılar sosyal güvenlik ve ulaşım sistemleri açısından bir parça övünbilirler ama restoranların dünyanın bir numarası olmasını ya da tasarımın bu denli beğenilmesini sağladıklarını kesinlikle iddia edemezler. Benzer olarak, Suriye'nin şimdiki politikacıları ülkelerinde kol gezen sefalette önemli pay sahibidir (Moskova'dan Riyad'a kadar bunu körükleyen diğer politikacılar gibi) ama şiddetin büyük kısmına neden olan dini ve etnik ayrışmayı onlar icat etmedi. İç savaş Sünnileri Şiilerle karşı karşıya getirmiş, derin kültürel ve tarihi farklılıklar bunu beslemiş, ekonomik durgunluğun ve kıtlığın etkileri ise tetikleyici olmuştur. Tüm insani arzu ve öfkeleri politika yaratmaz. Gerçekleşen her doğal felaketten ya da ekonomik gerilemeden de politika sorumlu değildir. Ama politika bunların etkilerini artırır ya da azaltır. Yarattığı fark budur.

Danimarka bugün politik istikrarın keyfini süren bir ülke gibi görünüyor çünkü halkının savaşmasını gerektirecek ciddi bir şey yok. Danimarkalılar birçok Avrupalı gibi göç konusunda huzursuz olabilir. Ama Suriye'yle kıyaslandığında bir iç savaşa neden olacak etnik ya da kültürel

ŞİDDET

çatlakların hiçbiri yoktur. Huzurlu ve zengin olmanın yanı sıra, Danimarka aynı zamanda laik bir toplumdur; din ara sıra toplumsal yaşama müdahale etse de gölge düşürmez. Ama Danimarka her zaman böyle değildi. Beş yüz yıl önce Suriye'yi bir hayli andırıyordu: Dini çatışma ve şiddetli anlaşmazlıklardan geçilmeyen, kırılğan, çalkantılı, çorak bir yerdi. On altıncı ve on yedinci yüzyıllar boyunca, Danimarka Avrupa'nın geri kalanı gibi kendini parçalara ayırırken, orada mı yoksa Suriye'de mi yaşamak daha iyi, emin olamayabilirdiniz. Yaşam her yerde değersizdi. Üstelik Danimarka, İskandinav komşularıyla arasındaki bitmez çatışmalar nedeniyle, gerçekten tehlikeli bir yerdi. Tarihinin büyük bir kısmında Avrupa'daki savaşların kesişim noktasındaydı. Bugün Suriye'nin sınırları, zafer kazanmış düşman güçler tarafından ülkeye dayatılan keyfi bir hattır. Ama Danimarka'nınkiler de öyle.

Buna rağmen Danimarka savaş halinden barışa, geçim ekonomisinden varsıl bir ekonomiye geçiş yapmıştır. Bunu, halkının kendi içinde ve komşularıyla huzur içinde bir arada yaşamasını sağlayacak toplumsal ve politik kurumlar inşa ederek başardı. Bunun nasıl gerçekleştiğini açıklamak kolay değil. İşin şaşırtıcı yanı, politikanın, değişimin hem belirtisi hem de nedeni olması. Politika Danimarka'da işe yarıyor çünkü Danimarkalıları daha hoşgörülü yapıyor. Ama aynı zamanda, Danimarkalıları politikaya hoşgörülle bakmayı öğrendikleri için işe yarıyor. Bunlar her başarılı politik anlaşmanın iki yüzüdür. İstikrarlı kurumların ürettiği politika şudur: Her tartışma ve anlaşmazlık iş savaşa varmadan bir şekilde durur. İstikrarlı kurumlar üreten politika ise şudur: Her tartışma ve anlaşma bir şekilde savaşı

POLİTİKA

durdurur. Politika belli birtakım kurumlara indirgenemez. Onlardan önce gelir ve onlardan doğar.

Politik yaşamın bu iki yanının ortak noktası, her ikisinin de tercih ve kısıtlamayı birleştirmesidir. Politika, insan gruplarını belirli bir biçimde yaşamak üzere birbirine bağlayan ortak tercihlerle ilgilidir. Ayrıca insanlara nasıl yaşayacaklarına ilişkin gerçek bir seçenek sunan ortak bağlarla ilgilidir. Gerçek seçenekler olmadan politika olmaz. Eğer başarılı politik kurumlar belirli tarihsel koşulların otomatik sonucu olsaydı (bana uygun iklim, kültür, ekonomi, din ve nüfus verin, size demokrasi vereyim) hayat bir hayli kolaylaşırdı. Ama iş bu kadar kolay değil. Politik kurumlar hâlâ insanlar tarafından şekillendiriliyor ve insanlar bu işi ellerine yüzlerine bulaştırma yeteneklerini her zaman koruyorlar. Aynı şekilde, eğer doğru politik kurumlar tercih ihtiyacını ortadan kaldırsaydı (bana demokrasi verin, size barış, zenginlik, süslü restoranlar ve sessiz bir yaşam vereyim), hayat bir hayli basitleşir ve oldukça sıkıcılaşırdı. Ama Danimarka'da bile politik kurumların başarılı işleyişi insanların yaptığı tercihlere dayanır: politikacıların ve oy verenlerin tercihleri, nasıl yasaların yürürlükte olacağına ve onlara uyulup uyulmayacağına dair tercihler. Bu tercihlerin bazıları acı verici olabilir: Zengin, mutlu ülkelerde bile kimi politik kararlar ölüm kalım meselesidir. Politikada hiçbir şey otomatik olmaz. Her şey tercih ve kısıtlama arasındaki bağımlı etkileşime dayanır: tercih koşulları altında kısıtlama ve kısıtlama koşulları altında tercih.

O halde Suriye ve Danimarka arasındaki farkın basit olduğunu söyleyebiliriz: politika. Aynı zamanda Suriye ve Danimarka arasındaki farkın karmaşık olduğunu da

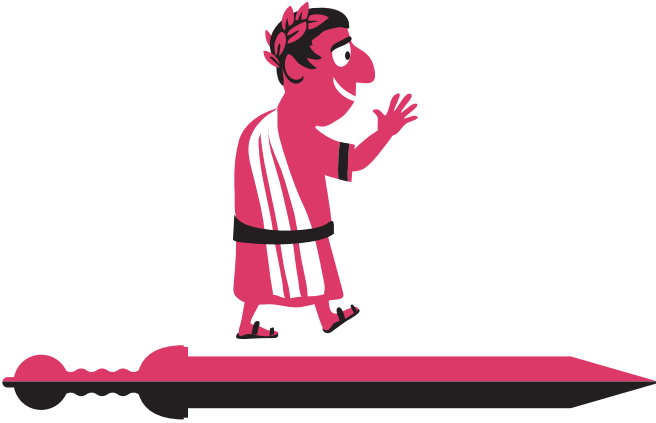
ŞİDDET

söyleyebiliriz: politika. Bu kısa kitapta üç büyük soruyu yanıtlayarak basitlik ve karmaşıklık arasındaki uçuruma bir köprü kurmaya çalışacağım. İlk olarak, nasıl olur da aynı kelime –*politika*– güvenli ve sıkıcı Danimarka toplumu ile kaotik ve perişan Suriye toplumu gibi birbirinden bu denli farklı toplumları kapsar? Cennet ve cehennemin ortak yanı nedir? Bunlardan birinin politikanın yokluğunu (cennet), diğerinin ise politikanın başarısızlığını (cehennem) temsil ettiğini düşünmek hayli cazip bir seçenek. Ama işin aslı, bu durum politikanın farklı yanlarını açığa çıkarıyor. Birinci bölümde ortak noktalarını ortaya koymayı hedefliyorum. Bağlantı noktası, her politik topluluğun tanımlayıcı özelliği olan şiddet kontrolüdür. Şiddet hakkında düşünmek, politikanın nereden çıktığı, onu diğer etkinliklerden farklı kılanın ne olduğu ve neden hâlâ fark yarattığı üstüne kafa yormak için iyi bir başlangıç noktası.

İkinci olarak, nasıl oluyor da politika, bu kadar hızlı teknolojik değişimler yaşadığımız bir çağda bu kadar fark yaratabiliyor? Danimarka küreselleşen ekonominin küçük bir oyuncusudur. Ama büyük oyuncular bile –Çin, Amerika Birleşik Devletleri– sıklıkla kendilerinden çok daha etkili güçlerin insafına kalmış görünüyor: piyasa, internet, çevre. Politikacıların kontrolü dışında ortaya çıkan çok şey var. Küreselleşmiş bir teknolojik devrimin karşısında politikacılara kalan rol ne? İkinci bölümde, birbirleri üzerinde nasıl bir etki bıraktıklarına bakarak politika ve teknoloji arasındaki ilişkiyi inceleyeceğim. Teknoloji sıklıkla başı çeker görünür, politika ise ona yetişmeye çalışır gibidir. Teknolojiyi kontrol etmek çok zordur. Ama onu kontrol edebilenlerin yalnızca ve yalnızca politikacılar olduğu da hâlâ doğrudur.

POLİTİKA

Üçüncü olarak, eğer fark yaratan şey politikaysa, neden dünyanın en başarılı ve en başarısız devletleri arasındaki engin çelişkilere göz yumuyoruz? Neden işe yarayan şeyleri, hiçbir şeyin işe yaramadığı yerlere ihraç etmiyoruz? Neden Suriye'yi Danimarka gibi yapmak için daha çok uğraşmıyoruz? Uygulama zorlukları elbette var. Ama bu yalnızca bir uygulama sorunu değil. Bu aynı zamanda temel bir adalet sorunu. İnsanlar umdukları, başarabildikleri ve başarabilmek için yardımına ihtiyaç duydukları şeyler söz konusu olduğunda birbirinden çok farklı değildir. Yine de en zengin ve en fakir arasındaki küresel uçurum hiç olmadığı kadar derin. Neden politika günde 2 dolardan az parayla yaşamak (ve ölmek) zorunda olan yaklaşık 2 milyar insanı kurtarmak için daha fazlasını yapamıyor? Üçüncü bölümde kendimiz ve politikamız hakkında sormamız gereken

ŞİDDET

ahlaki soruya eğileceğim: Neden bu kadar çok adaletsizliğe göz yumuyoruz? Politikayı ahlakla özdeşleştirmek pek mümkün olmasa da yaptığımız her şey politikayı da etkiler. Sonuçta, politikanın sınırlarını ahlak belirler. Politika olmadan adalet olmaz. Ama geniş ölçekte ele alındığında, politika adaletin taleplerini hâlâ karşılayamamakta.

Birinci bölüm, politikanın (en iyi ve en kötüsüyle) ne olduğunu anlatıyor. İkinci bölüm, neden hâlâ (Google çağında bile) önemli olduğunu anlatıyor. Üçüncü bölüm, (küresel eşitsizlik karşısında) sınırlarının ne olduğunu anlatıyor. Sonsözde, bizi bekleyen tehlikelerden bahsedeceğim. Birçok yer eskisinden daha güvenli olsa da dünya hâlâ tehlikeli bir yer. Karşı karşıya olduğumuz tehlikelerin bazıları, önceden örneğine rastlanmamış tehlikeler. Buna karşın politikanın bizi kurtaracağını düşünmek gerçekçi mi?

WALL STREET'İ
İŞGAL ET

AMERİKA'NIN
KENDİ
TAHRİRİNE
İHTİYACI VAR!

ÇAY PARTİSİ
HAREKETİ

DÜZEN BİZ BANK
PARANIZI EN İYİ ŞEKİLDE DEĞERLENDİRİR

%99
Biziz

3

ADALET

DAHA KÖTÜSÜ OLAMAZ

Ne kadar kötü olursa olsun, bugünün Suriye'si dünyadaki en ıstıraplı yer değil. Uzun bir süre için bu sıfat olasılıkla Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ne (DKC) aitti. Yaklaşık 20 yıldır bir sönüp bir alevlenen (şu günlerde alevlenmekten çok sönme döneminde olan) bir iç savaş var. Suriye'deki iç savaş, buna nasıl son vereceğini bilmeyen uluslararası toplumun kafasını karıştırıyor. Ama en azından hakkında düşünülüyor; insanlar az da olsa ara sıra bu konuda kafa yoruyor. DKC'deki savaş ise uluslararası boyutta ilgi çekmemişti; neredeyse kimse bu savaşın nasıl durdurulacağı hakkında kafa yormuyordu. İşin aslı, ülke dışında bu konuyla ilgili çok az insan vardı.

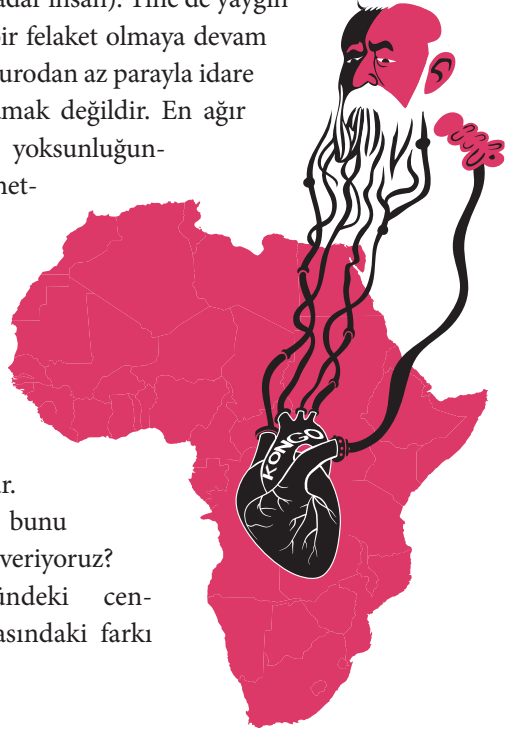

Suriye gibi DKC de imparatorluk sömürsünün geçmiş kurbanlarından biridir. Ama Suriye'de olan hiçbir şey on dokuzuncu yüzyılın sonunda Belçika Kongo'sunun yaşadığı dehşetle kıyaslanamaz. Ülke (kauçuk başta olmak üzere) zengin doğal kaynakları nedeniyle yağmalandı; yerli nüfus, efendileri olan imparatorluğa zenginlik kazandırmak için acımasızca çalıştırıldı. Sonuç olarak milyonlarca insan öldü. Kongolular soykırımın ve sürüp giden sömürünün kurbanı olmuştur. Ülke halen fakir ve bölünmüş bir halde. Yaşam süresi yaklaşık kırk beş yıl; bu, Hobbes'un yaşadığı dönemde İngiltere'deki yaşam süresinden çok da fazla değil. Kişi başına düşen yıllık GSMH 300 dolar. Yani Suriye'nin onda birinden az. Danimarka'nın yüzde 1'inden az.

Bunlar Tanrı vergisi gerçekler değildir. Irksal farkları yansıtmazlar. Bu, insan eliyle inşa edilmiş bir kıyamettir. Bunu biz yaptık. O halde neden onarmak için daha fazlasını yapmıyoruz? Yalnızca birkaç bin kilometre kuzeyde, Avrupa'da yaşayan insanlar, Orta Afrika'da yaşayanların deneyimlediklerinden tamamen farklı bir yaşam sürüyorlar. Aralarındaki uçurumu kapatmak için hiçbir şey yapmalarının nedenlerinden biri şu: Durum onları etkilemiyor. Ama hiçbir şey yapmamanın mazur görülür bir yanı yok. Uçurum gerçek ve çok garip. Bu haliyle bir soru doğuruyor: Adalet bunun neresinde? Nasıl olur da bir grup insan sırf doğduğu yer nedeniyle rahat ve güvenli yaşamlar sürerken, diğerlerinin kendi hataları olmadığı halde böyle bir şans olmuyor? DKC nüfusu 80 milyona yakındır – neredeyse Almanya'nın nüfusuyla aynı. Afrika'da günde 1 eurodan az parayla yaşayan insanların sayısı neredeyse Batı Avrupa'nın toplam nüfusuna eşit. Bir gezegen, iki dünya.

Elbette DKC'yi yalnızca vahşet içeren bir ülke şeklinde resmetmek yanlış olur. Ülkenin batısı doğusundan çok daha istikrarlıdır. Kongo halkının birçok zenginliği vardır – tıpkı zengin toplumların da birçok derdi olması gibi. Dahası mutluluk yalnızca maddi bir kavram değildir. En fakir insanlar bile mutluluğu tadabilir; diğer türlüşünü düşünmek korkunç bir kendini beğenmişlik olurdu. DKC'nin en korkunç kısımlarının Afrika'nın geri kalanını temsil ettiğini söylemek de doğru olmaz. Afrika'nın geri kalanı politik açıdan görece istikrarlı, kaynakları yeni teknoloji sayesinde kullanılabilir hale gelmiş, ekonomik büyüme halindedir; milyonlarca insan korkunç bir yoksulluktan kurtarılmaktadır (yalnızca son on yılda 100 milyon kadar insan). Yine de yaygın yoksulluk süregiden bir felaket olmaya devam etmektedir. Günde 1 eurodan az parayla idare etmeye çalışmak yaşamak değildir. En ağır yük ise eğitim fırsatı yoksunluğundan, temel sağlık hizmetlerinin eksikliğine ve şiddet tehdidinde de pek çok sefaletin öznesi olan kadınların omuzlarındadır. Gelişmiş dünyada yaşayan biri bunu dayanılmaz bulur. O halde başkalarının bunu çekmesine neden izin veriyoruz?

Politika yeryüzündeki cennet ve cehennem arasındaki farkı

yaratabilir. Ama politika bu ikisi arasındaki uçurumu kapatma konusunda son derece kayıtsız görünüyor. Önceki bölümler politika ve kapsamının önemi üstüneydi. Bu bölüm ise sınırlarıyla ilgili. Ne zaman politikaya ciddi anlamda ihtiyaç duysak –ne zaman yardıma gerçekten gerek olsa– politika genellikle ortada yoktur.

DKC'nin son durumu düşünülürse, sanki bir iç savaş ülkeye şimdikinden daha çok düzen sağlayacak gibidir. Ülkenin kimi kesimlerine, Hobbes'un tarif ettiği tabiat halinden çok da farklı olmayan bir anarşi hali hâkimdir. Aynıısı, kendi başbakanı tarafından "bir anarşi, devlet değil" şeklinde tanımlanan kuzeydeki komşusu Orta Afrika Cumhuriyeti için de geçerlidir. Düzen ve güvenlik yoktur: Ülkeyi silahlı çeteler yönetir, toplumun temel kurumları işlevsiz kalmıştır, yaşam riskli ve son derece öngörülemezdir. Bir iç savaşta insanlar diğer tarafın kazanmasından korkar. Orta Afrika'nın kimi bölgelerinde ise bir kazanan olup olmayacağını kestirebilmek çok zor. Bu koşullar altında herkesin korku içinde olması gayet anlaşılabilir. Eğer bu Hobbes'un kâbusuysa, içinden çıkmak için pek de yol gösterdiği söylenemez. Çünkü Hobbes'un düşünce deneyi, tabiat halinde yaşayan insanlar için tasarlanmamıştı. İşleyen bir politik sistemleri olan insanları alternatiflerle ilgilenmemeleri yönünde uyararak üzere tasarlanmıştı. Hobbes *neden* tabiat halinden kaçmamız gerektiğini açıklar. Eğer tabiat halinin içine sıkışıp kalmışsanız *nasıl* kaçacağınızı açıklamaz.

Yanıt açık gözükülebilir: Bu ülkelerin işler halde bir devlete ihtiyacı vardır. Politikayı seçmeleri gerekmektedir. Ama hangi politika? Şimdiden seçenek bol. En iyisi muhtemelen Danimarka gibi bir şeyi seçmek olur. Ama aralarındaki

derin uçurum göz önüne alındığında, DKC'nin Danimarka gibi olmaya çabalaması gerektiğini söylemek biraz saçma kaçıyor. Danimarka politikasının istikrarı, Danimarka'nın kendine özgü tarihi ve coğrafyasının bir ürünüdür ve bunun iç içe geçmiş birçok nedeni vardır. Protestan Reformu, okuryazarlığın yaygınlığı, on dokuzuncu yüzyılda organize tarımın ve işçi hareketlerinin yükselişi, askeri çatışmanın bitmesi ve İskandinav sınırlarının istikrar kazanması; Avrupa'nın geri kalanıyla düşünce ve ürün alışverişi. Bu paketi alıp yirmi birinci yüzyıl Afrika'sına taşıyamazsınız. Kendi başlarına işe yarayıp yaramadıklarını görmek için işinize gelen kısımlarını seçemeyeceğiniz de açık. Evet, DKC de organize çiftçiler, işçi hareketleri, komşularla barışçıl ilişkiler, uluslararası ticarete erişim sağlamak ister. Ama bunları birbirinden izole şekilde nasıl başarabilirsiniz? Nasıl Danimarka olmadan Danimarka olabilirsiniz?

Danimarka tek uygun model değil elbette. Kaos ve politik güvenlik arasında başka birçok politik seçenek var. Dünya, politik açıdan DKC'den daha iyi ama Danimarka'dan daha kötü durumda ülkelerle dolu. Çin (geniş ölçekli) ve Singapur (dar ölçekli) gibi otoriter teknokrasiler, Venezuela gibi halk demokrasileri, İran gibi yarı anayasal teokrasiler, Sri Lanka gibi yarı askeri demokrasiler ve Rusya gibi yarı demokratik oligarşiler var. Politika kuramcıları bunlara melez rejimler adını veriyor: Bunlar sıklıkla demokratik uygulamaları ile otoriter öğeleri yan yana getiren, farklı elementlerden oluşmuş karışımlardır. Tüm bu rejim tiplerinin, çeşitli kademelerde yozlaşma ve yöneticiler tarafından güç suistimali de dahil, birçok aksayan yanı vardır. Ama hepsi işlev gören bir devlet yapısına ve belli derecede

politik istikrara sahiptir. Suriye de çok yakın zamanlara kadar öyleydi. Şu an politikası çökmüş durumda ama yalnızca birkaç yıl önce gayet tatsız da olsa –baskıcı tek parti rejimi– görece istikrarlı bir rejimdi. DKC tamamen işler haldeki Danimarka olmayı düşünmeden önce, en azından kısmen işler haldeki savaş öncesi Suriye'ye mi benzemeye çalışmalı? Bu öneri de kulağa saçma geliyor. Kimse Suriye politikasının başka bir ulusa uygulanmasını isteyemez. Böylesi bir değişimi gerçekleştirmek de kolay olmaz. Suriye politikası kendi özel tarihinin ve coğrafyasının ürünüdür. Suriye üzerinden Danimarka'ya geçemezsiniz.

Hobbes, hınç ve hüsnükuruntu yarattığı için rejim tiplerini karşılaştırmanın kötü bir fikir olduğunu düşünüyordu. İnsanlar sahip olduklarından daha iyisini ister – komşunun tavuğu komşuya kaz görünür. Ancak bir kez kimi rejim tiplerinin diğerlerinden daha iyi işlediği anlaşıldı mı, karşılaştırma yapmamak çok zor hale gelir. Ve eğer iyi işlemeyen bir rejimde yaşıyorsanız, daha iyi olanı istersiniz. Ya komşunun tavuğu aslında kazsa? Başarılı devletlerin yarattığı farkı görünce, bunu nasıl yaptıklarını öğrenmek isteriz, bu çok mantıklıdır. Sorun, bu bilgiyle ne yapılacağıdır. Onların nasıl yaptığını bilmek sizin nasıl yapacağınız sorusunu aydınlatmaz.

